

**A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
19/2015. (X. 15.) számú határozata**

**a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának
való megfeleléség vizsgálata szabályairól**

- I. A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. §-ában és a Magyar Tudományos Akadémia elnökségének 32/2009. (VI. 23.) számú állásfoglalásában biztosított jogkörömben eljárva a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléség vizsgálata szabályait a jelen határozatban foglaltak szerint határozom meg.
- II. Jelen határozatot az Akadémiai Értesítőben, továbbá az információs önrendelkezési és az információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseinek megfelelően a Magyar Tudományos Akadémia honlapján kell közzétenni, valamint az érintettek számára a helyben szokásos módon kihirdetni és hozzáférhetővé tenni.

Lovász László

A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés vizsgálatának szabályairól

Az egyes törvényeknek a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmával összefüggő módosításáról szóló 2012. évi CLXVII. törvény 1. § (2) bekezdésében, 2. § (1) bekezdésében, 3. § (1) bekezdésében és 4. §-ában foglalt felhatalmazás alapján, a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. §-ában biztosított jogkörben eljárva a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés vizsgálatának szabályait a következők szerint határozom meg.

1. §

A határozat hatálya

(1) A **cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény** (a továbbiakban: Ctv.) 3. § (6) bekezdése szerint a cég elnevezésében nem szerepelhet

- a) olyan személy neve, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában vezető szerepet töltött be, vagy
- b) olyan kifejezés vagy olyan szervezet neve, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel közvetlenül összefüggésbe hozható.

A Ctv. 4. § (6) bekezdése szerint a *cégbíróság eljárása során* vizsgálja a cégnévnek a Ctv. 3. § (6) bekezdésében foglaltaknak való megfelelést, és *kétség esetén* köteles beszerezni a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását. A Ctv. 4. § (7) bekezdése alapján a Ctv. 4. § (6) bekezdéstől eltérően nem kell beszerezni a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását, ha a bejegyzés alapjául szolgáló kérelemből és az okiratokból egyértelműen megállapítható, hogy a bejegyezni kívánt cégnév a cég természetes személy tagjának nevére való utalást tartalmaz.

(2) A **médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény** (a továbbiakban: Mttv.) 41/A. § (1) bekezdése szerint sajtótermék és médiaszolgáltatás elnevezésében, illetve címében nem szerepelhet

- a) olyan személy neve, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában vezető szerepet töltött be, vagy
- b) olyan kifejezés vagy olyan szervezet neve, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel közvetlenül összefüggésbe hozható.

Az Mttv. 41/A. § (2) bekezdése alapján a nyilvántartásba vételi eljárás során a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala vizsgálja az Mttv. 41/A. § (1) bekezdésben foglalt feltételek teljesülését. A nyilvántartásba vételi eljárás során a *Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala* – nyilvántartásba vételi eljárással összefüggő *bírósági eljárás során a bíróság – kétség esetén köteles beszerezni* a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

- (3) A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Ectv.ny.t.) 36. §-a (4a) bekezdése alapján a törvény hatálya alá tartozó szervezet elnevezésében nem szerepelhet
- olyan személy neve, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában vezető szerepet töltött be, vagy
 - olyan kifejezés vagy olyan szervezet neve, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel közvetlenül összefüggésbe hozható.

Az Ectv.ny.t. 36. § (4b) bekezdése alapján a bíróság eljárása során vizsgálja a szervezet elnevezésének az Ectv.ny.t. 36. § (4a) bekezdésben foglaltaknak való megfelelését, és kétség esetén köteles beszerezni a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

- (4) A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 14. § (2) bekezdése szerint az Ötv. 13. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott közterület, illetve közintézmény nem viselheti
- olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy
 - olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.

Az Ötv. 14. § (3) bekezdése alapján, ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e az Ötv. 14. § (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

- (5) E határozat hatálya – az (1) – (4) bekezdés szerinti körben – a Ctv., az Mttv., az Ectv.ny.t. és az Ötv. hatálya alá tartozó jogalanyokra, illetve az ezek képviselőjében eljáró személyekre terjed ki.

2. §

A kérelem előterjesztésének formai szabályai

- A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés vizsgálatára irányuló megkeresést (a továbbiakban: kérelem) írásban, a jelen § szerinti formában és 3. § szerinti tartalommal a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) elnökének címezve kell benyújtani a jelen határozat 1. § (1)–(4) bekezdéseiben meghatározott szervezeteknek. A kérelmet az Akadémia a jelen határozat 4. §-ában meghatározottak szerint bírálja el.
- Amennyiben a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés vizsgálatára irányuló kérelmet nem a jelen határozat 1. § (1)–(4) bekezdéseiben hivatkozott jogszabályokban meghatározott szervek terjesztik elő az Akadémiánál, az Akadémia (illetékes titkársági szervezeti egysége) a kérelmet – érdemi vizsgálat és intézkedés nélkül –, az annak beérkezésétől számított 15 munkanapon belül visszaküldi a kérelmezőnek, egyidejűleg tájékoztatva őt az érdemi vizsgálat és intézkedés mellőzésének okáról.

Az Akadémia – az e) pontban foglalt kivétellel a kérelem előterjesztőjének értesítése mellett – további intézkedés nélkül mellőzi a kérelem érdemi vizsgálatát akkor is, ha:

- a) a kérelem vizsgálata nem a jelen határozat 1. § (1)–(4) bekezdéseiben meghatározott egyedi eljárásokhoz szükséges.
- b) a jelen határozat 1. § (1)–(4) bekezdéseiben hivatkozott jogszabályok szerint hatáskörrel rendelkező szervek a kérelem szerinti elnevezés viselését – az Akadémia megkeresése nélkül vagy az Akadémia véleményére is figyelemmel hozott döntéssel – már elutasították, vagy a névviselés engedélyezését megalapozó eljárásukat megszüntették.
- c) a kérelmező beadványát rosszhiszeműen terjesztette elő, vagy az ügyben rosszhiszeműen jár el. Jelen határozat értelmében rosszhiszemű ügyvitelnek minősül különösen, ha a jelen határozat szerinti eljárás során a kérelmező
 - az 1. § (1)–(4) bekezdései szerinti vagy az ügyben eljáró más szervet, illetve az Akadémiát megtévesztette, így különösen valótlan tényt vagy információt közölt, az ügy szempontjából releváns tényt vagy információt elhallgatott,
 - a döntéshozatalt indokolatlanul késleltette.
- d) az Akadémia ugyanabban az eljárásban már nyilatkozott a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléséről.
- e) a kérelmet névtelenül vagy beazonosításra egyébként alkalmatlan módon terjesztették elő.
- f) a kérelmező a 3. § (1) bekezdésében jelzett adatokat egyáltalán nem, vagy hiánypótlási megkeresés ellenére is hiányosan szolgáltatja.

Amennyiben a kérelemből nem állapítható meg a kérelem előterjesztésére a vonatkozó jogszabály alapján jogosult szerv, vagy a szerv illetékessége, az Akadémia erről a tényről – a kérelem érdemi vizsgálata és további intézkedés nélkül – értesíti az előterjesztőt.

- (3) A (2) bekezdés a) pontja szerinti, az egyedi eljáráshoz kapcsolódás tényét a kérelmet előterjesztő köteles igazolni. A (2) bekezdés b) pontja szerinti elutasító döntésről, továbbá az e) pont szerinti korábbi döntésről a kérelmet előterjesztő köteles az Akadémiát tájékoztatni; a tájékoztatás elmaradása a (2) bekezdés c) pontja szerinti kérelmezői rosszhiszeműségnek minősül.

3. §

A kérelem tartalmi követelményei

- (1) A 2. § (1) bekezdés szerinti kérelemben **elsődlegesen meg kell jelölni**
 - a) a vizsgálandó természetes személy nevét (családi és utónevét), aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában a jelen határozat 1. § (1)–(4) bekezdéseiben hivatkozott jogszabályok szerinti körben részt vehetett, és a vonatkozó jogszabályoknak való megfeleléségének megítélése kétséges vagy
 - b) azt a kifejezést vagy szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerekkel a jelen határozat 1. § (1)–(4) bekezdéseiben hivatkozott jogszabályok szerinti körben összefüggésbe hozható, és a vonatkozó jogszabályoknak való megfeleléségének megítélése kétséges vagy
 - c) az a) pont szerinti körben a nem magyar természetes személy rövid életrajzát;
 - d) a b) pont szerinti körben a nem magyar szervezet alapításának és a kérelem előterjesztéséig terjedő működésének releváns történetét;

- e) annak leírását, hogy mi indokolja a természetes név, a kifejezés vagy a szervezet nevének felvételét;
 - f) amennyiben élő személyt jelöl meg a kérelmező, az élő személy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt hozzájáruló nyilatkozatát a név felvételéhez.
- (2) Amennyiben a jelen határozat 1. § (1)–(4) bekezdésében megjelölt szervek az (1) bekezdés a)–f) pontjaiban meghatározott adatok valamelyikét nem vagy nem teljes körűen továbbítják az Akadémia részére, az Akadémia jogosult a kérelmezőt a hiányzó adatok pótlása érdekében közvetlenül megkeresni.

4. §

A kérelem elbírálása

- (1) A 2. § (1) bekezdés szerinti kérelmekkel kapcsolatos **adminisztratív feladatokat** az Akadémia elnökének felhatalmazása alapján a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága (a továbbiakban: MTA Titkárság) Jogi és Igazgatási Főosztálya látja el. A 2. § szerint beérkezett kérelmeket az Akadémia elnöke továbbítja az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályának, amely a kérelmet a már rendelkezésre álló, (2) bekezdés szerinti szakmai vizsgálati eredmények birtokában elbírálja, az MTA állásfoglalását kiadmányozza, vagy korábbi vélemény hiányában megküldi a kérelmet a (2) bekezdésben meghatározott, illetékes akadémiai költségvetési szervnek és ezzel egyidejűleg a kérelem beérkezéséről tájékoztatja a Filozófiai és Történettudományok Osztályát.
- (2) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléség **tudományos (szakmai) vizsgálatát** az Akadémia elnökének jelen felhatalmazása alapján – az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztálya megkeresésének kézhezvételét követő 30 munkanapon belül a Magyar Tudományos Akadémia **Bölcsészettudományi Kutatóközpontja** (a továbbiakban: MTA BTK) végzi el.
- (3) Az előbbieik szerinti tudományos (szakmai) vizsgálat szabályszerű lefolytatásáért és eredményéért az MTA BTK főigazgatója felelős. A kérelem elbírálására alkalmanként, vagy általános jelleggel szakmai tanácsadó testületet hozhat létre, vagy az MTA BTK-n belül már működő szakmai tanácsadó testületet vehet igénybe.
- (4) Az általánostól eltérő, egyedinek ítélt esetekben az MTA BTK főigazgatója kezdeményezésére az Akadémia elnöke felkéri a Filozófiai és Történettudományok Osztályát, illetve az adott ügyben általa illetékesnek ítélt más tudományos osztályt (osztályokat) véleményezésre, egyidejűleg a felkérésről értesíti az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályát. A véleményezésre felkért tudományos osztály elnöke a felkérés átvételétől számított legkésőbb 60 napon belül írásban közli a tudományos osztály választát, és erről közvetlenül tájékoztatja az MTA BTK főigazgatóját is. A meghosszabbított ügyintézési határidőről az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályának vezetője a kérelmezőt írásban értesíti, egyidejűleg a Kommunikációs Főosztályt is tájékoztatja a tudományos osztály(ok)nak az eljárásba történő bevonásáról.
- (5) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfeleléség tudományos (szakmai) vizsgálatát az alábbi szempontok szerint kell elvégezni. Vizsgálni kell, hogy a beérkező kérelemben szereplő személy
- összefüggésbe hozható-e XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel – ha igen, akkor melyik ez az önkényuralmi politikai rendszer,

- ha megállapítható a fentiek szerinti kötődés, mely adatok, tények alapján állítható, hogy részt vett a megnevezett XX. századi önkényuralmi politikai rendszer megalapozásában, kiépítésében, illetve fenntartásában,
 - ha megállapítható, hogy a kérelemben szereplő személy részt vett a megnevezett XX. századi önkényuralmi politikai rendszer megalapozásában, kiépítésében, illetve fenntartásában, mely adatok, tények alapján állítható, hogy ezekben a tevékenységekben vezető szerepet töltött be.
- (6) Amennyiben a kérelemben kifejezés vagy szervezet neve szerepel, vizsgálni kell, hogy
- a kifejezés vagy a szervezet összefüggésbe hozható-e XX. századi önkényuralmi politikai rendszerrel – ha igen, akkor melyik ez a politikai rendszer,
 - ha megállapítható a fentiek szerint kötődés, mely adatok, tények alapján állítható, hogy a kifejezés a megnevezett XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.
- (7) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés tudományos (szakmai) vizsgálatának eredményét úgy kell megfogalmazni, **hogy az támpontokat adjon az állásfoglalást kérő számára az elnevezéssel kapcsolatos döntésben.**
- (8) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmának való megfelelés tudományos (szakmai) vizsgálatának eredményéről az MTA BTK főigazgatója az Akadémia elnökét írásban tájékoztatja. Amennyiben az Akadémia elnöke nem emel kifogást a kapott szakmai véleménnyel szemben, úgy a szakmai véleményt az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztályának továbbítja ügyintézésre. Ha az Akadémia elnöke az MTA BTK tudományos (szakmai) véleményével nem ért egyet, vagy az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályán a kiadmányozhatóság tekintetében kétség merül fel, és ezzel az Akadémia elnöke egyetért, úgy az MTA állásfoglalásának tartalmáról az Akadémia elnöke 60 napon belül dönt, mely döntéséről tájékoztatja az MTA BTK főigazgatóját valamint a Jogi és Igazgatási Főosztályt. Az Akadémia elnöke döntése meghozatala során tudományos osztály(ok), illetve akadémiai szakértő testület véleményét is kikérheti, vagy e célból szakértő testületet hozhat létre. A meghosszabbított ügyintézési határidőről az Akadémia elnökétől kapott értesítés alapján az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályának vezetője a kérelmezőt írásban értesíti.
- (9) A XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezés tilalmának való megfelelés vizsgálatának eredményét a (7) bekezdésben meghatározott döntési folyamat során kialakított tudományos (szakmai) vélemény alapján az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályának vezetője **kiadmányozza.**
- (10) A jelen határozat 2. § (2) bekezdésében, valamint (2) bekezdés a)–f) pontjaiban meghatározott esetekben az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztálya állapítja meg az érdemi vizsgálat és külön intézkedés mellőzését.
- (11) Az Akadémia és az Akadémia Titkárságának belső, egymás közötti eljárásában az elektronikus levelezés írásbeli eljárásként elfogadott.

5. §
Záró rendelkezések

1. Jelen határozat 2015. október 15. napján lép hatályba. Előírásait az egyes törvényeknek a XX. századi önkényuralmi rendszerekhez köthető elnevezések tilalmával összefüggő módosításáról szóló 2012. évi CLXVII. törvény alapján ezt követően beérkező kérelmek esetén kell alkalmazni. A 39/2012. (XII. 17.) számú elnöki határozat jelen határozat hatályba lépésével egyidejűleg hatályát veszti.
2. A történelem kiemelkedő személyiségének civil szervezet, felsőoktatási intézmény vagy gazdasági társaság nevében való feltüntetésének szabályairól külön elnöki határozat rendelkezik.

Budapest, 2015. október 15.

Lovász László

